

dalje razne posvetne objekte, kakor pečne zastore, blazine, mizice, preproge, trakove, pahljače iz čipek i. t. d. Strokovna učiteljica Marija Hlavka je napravila veliko društveno zastavo v zlatem vezenji za mestno gasilno društvo v Idriji. Asistentinja Tereza Wennig je izdelala raznih nariskov za vzorne prtiče ter napravila več praktičnih objektov (preproge za okna, za mize i. t. d.) ter dovršila razna dela v slikanji na porcelan, na pr. kadilno garnituro in dva dekoracijska krožnika.

Koncem šolskega leta so dobile naslednje učenke III. letnika vsled jednoglasnega sklepa učiteljskega zbora odhodna izpričevala: Bunc Amalija, Duller Rozalija, Kos Franciška, Penko Ivana.

Obiskovanje šole je bilo pri rednih učenkah povsem pravilno, kolikor niso prihajale bolezni v poštev. Menj reden je bil obisk pri hospitantijah; te so z zavodom v rahlejši zvezi, in zato jih pač lože zadržavajo hišna opravila. Izid klasifikacije je bil jako ugoden. Izmed vseh učenk sta bili koncem leta samo dve nesposobni za vstop v višji razred. Disciplina je bila v vseh oddelkih povoljna, tako da učiteljski zbor ni imel nikdar prilike, izrehati večjih disciplinarnih kaznij.

V minulem letu je z ravnateljem in veroučiteljem vred poučevalo 7 učnih močij, 4 moške in 3 ženske. Učili so se v dveh oddelkih naslednji predmeti: Elementarno risanje, strokovno risanje, prenašanje vzorov na blago, rezanje oblik, krojno risanje, veronauk, nemški jezik, slovenski jezik, računstvo, knjigovodstvo, umetno vezenje, šivanje čipek.

V umetnem vezenji učile so se tele stvari: Holbeinova tehnika, jednakostranski križasti in pločasti vbod, raznovrstno ozlanje in pramanje, kitasti in čopasti vbod, perzijsko à-journé delo, rudeče vezenje, tamburovanje, jednostavno belo vezenje, arabska in janinska tehnika, fino belo vezenje, broderie d'Espagne, kineško dvostransko pločasto vezenje, aplikacija, zlato vezenje, japonsko in kineško pločasto vezenje in eventualno druge orijentalne tehnike, izvrševanje raznih del umetnega vezenja, punto tirato (nitkana čipka), punto tagliato (rezana čipka), vzorni prtiči za čipkaste vbode, filigranska čipka, Filet-Guipure, Point-lace. Point-gaze, Reticella-čipka, Filet-antique, izvrševanje raznih šivanih čipkastih del, Point de Venise, Rosalina, izvrševanje raznih šivanih čipkastih del.

Šolo je v začetku šolskega leta obiskovalo 34 učenk in 27 hospitantinj, koncem leta pa 30 učenk in 22 hospitantinj. Kakor je že povedano je bil učni uspeh pri rednih učenkah sploh dovoljen, le pri dveh nepovoljen, 1 mora izpit ponavljati, jedna pa ni bila izprašana. Med rednimi učenkami bile so 4 Nemke, 30 Slovenk, med hospitantijami 9 Nemk, 15 Slovenk, 1 Hrvatica in 2 Poljakinji. Največ jih je bilo seveda iz Ljubljane.

Šolsko leto 1893/94 se prične 18. septembra 1893. leta s sv. pravilom,

Deklice, ki hočejo na novo ustopiti kot redne učenke, naj se v spremstvu svojih roditeljev ali njih namestnika

predstavijo v ravnateljevi pisarni ter prineso s seboj dokaze, da so ugodno dovršile ljudsko šolo in da imajo vsaj 14 let. Učenke, ki so že doslej obiskovale to šolo, naj se tudi zglase dne 16. septembra z izpričevalom minulega šolskega leta. Izvanredne učenke (hospitantinje) se vzprejemajo istotako dne 16. septembra, a tudi med šolskim letom, v kolikor to dopuščajo prostori in druge razmere.

Obrtnijske raznoterosti.

Pisanje na steklenice. Navadno pišejo na steklenice s pisalnim demantom, ki pa večkrat pregloboko vreže. Boljši je arkanzaški oljni ali misisipski kamen. Piše naj se s 4 cm dolgim in 5 mm debelim kosom na steklenico, pri čemer naj se nekoliko pritiska.

Kako se odstrani stara pisava od hektografne mase. S brezbarveno cunjjo prevleci hektografno maso s tekočino iz 90 delov vode in 10 delov navadne solne kisline. Če je površina postala negladka, vlije naj se nanjo alkohola in zažge. Ko se ogladi, se masa more zopet rabiti. Nekateri priporočajo namesto solne kisline jesih z vodo ali zredčeno jesi-hove kisline.

Hitro se strdujočo litno maso za pozlatenje si je dal patentovati W. Reisling v Monakovem. Ta masa je iz mavca, krede in lima. V sedmih urah se toliko strdi, da se lahko vzame iz kalupa. Hitreje se pa strdi, če se pridene žveplenokislega kalija, dvojnožveplenokislega kalija ali ogljenčevokislega kalija. Posebno se pa tudi hitro strdi, če se pridene kromovega galuna. Tudi se hitreje strdi, ako se kalup znotraj obda s platnom ali tančico, katera je napojena z raztopljinami imenovanih solij. To je posebno zaradi tega dobro, ker površja ne prešinejo soli, kar je važno za pozlačenje.

Predolga molža brejih krav.

Mnogi kmetovalci mislijo, da se breja krava sme tako dolgo molzti, kakor ima mleko in hvalijo tako kravo, ki dolgo molze. Nekatere krave molzejo skoro tako dolgo, da imajo tele. Kmetje pa ne vedo, da je tele slabo, če kravo predolgo molze in da ima po oteljenji potem veliko manj mleka. Kmetovalec, ki svoje breje krave pusti predolgo molzti je naposled le sam na zgubi. Seveda bodo nekateri ugovarjali, da se tej škodi, ki je pro-uzroča predolga molža, s tem odpomore, da se kravi dobro poklada. Skušnje umnih kmetovalcev so pokazale, da temu ni tako, da se škoda tudi najboljšim pokladanjem popraviti ne da.

Dva mesca ali pa vsaj šest tednov, predno ima krava tele, naj se preneha z molžo, da se kravi vime opoči, da bode pozneje bolje molzla. Seveda večino krav zgubi mleko samo od sebe in pri tem pač ni treba še posebno naročati, da naj se z molžo preneha. Dobe se pa krave, ki mleka ne zgube in je včasih celo trud, kako jim mleko uničiti. Nakrat z molžo prenehati ne smemo, ker potem bi kravo mleko tiščalo in bi še zbolela. Takim kravam

naj se malo manj poklada in daje naj se jim graščino phanje, katero mleko le suši. Potem naj se kravo manjkrat molze, sprva dvakrat na dan namesto trikrat, pozneje jedenkrat, dokler se popolnoma ne preneha. Napačno je, če se hoče kravo s tem prisiliti, da bi zgubila mleko, da se dobro ne pomolze. Mleko, ki ostane v vimenu, se potem zasiri, kar prouzroči vnetje vimena, ali pa kravi vime oteče. Tudi se lahko zgodi, da se taki kravi neče odločevati mleko, ker se strdijo snovi v slezah. Iz povedanega je vidno, da je treba pazljivo postopati, da se ohrani dobra mlekarica in se obvaruje raznih bolezni.

Kmetijske raznoterosti.

Gorka piča za kokoši po zimi. Piča za kokoši po zimi, naj bode že mešana ali čista, zmečkana ali cela, mora se po zimi pogreti, predno se da kokošim. Turšica, ki je jako dobra za kokoši, naj se na peči tako razgreje, da se skoro sprazi, potem naj se pa nekoliko ohladi in da kokošim. Kuhana piča naj se kokošim vselej daje gorka. Če je treba, naj se pa na peči nekoliko pogreje. Kokoši po zimi veliko rajši neso jajca, ako se jim daje gorka piča. Posebno dobro je pa, če se da kokošim gorka zmes zmečkanega krompirja, pšeničnih otrobov in oljnatih preš.

Sredstvo proti krtom in zajcem. Da krti ne pridejo v drevesnico, skoplji okrog drevesnice 15 cm klobok jarek in položi vanj vrstico potegneno skozi premogov katran in potem jarek zasuj. Katranov duh je tako zopern krtom, da ne pridejo blizu. Zajce odženeš, če ograjo namažeš s premogovim katranom.

Miši in podgane preženeš, ako raztolčeš v možnarji steklo v prah, in tega vzameš 60 gr, stolčenega sladkorja pa 30 gr in narediš s sveže namolženim mlekom iz ržene moke testo. Naredi male kroglice iz tega in jih malo praži v masti ter potresi s sladkorjem, potem pa položi na pripravno mesto. Miši in podgane, ki požro take kroglice, jako hitro poginejo.

Agrarna banka osnuje se v Moskvi z glavnico 2 1/2 milijona rubljev. Banka bode denar posojevala na žito, na izboljšanja pri kmetijstvu in pa na kmetijske naprave. To društvo je bilo jako potrebno, ker je v Rusiji silno težko za primerne obresti dobiti denar na posodo.

Poskušanje jajec z jezikom. Konec jajca se preiščeta z jezikom. Če je špičasti konec bolj mrzel nego tumpasti, tedaj je jajce sveže. Če sta pa oba konca jednako gorka, je jajce staro.

Saje dober gnoj za vrtnice. Deni saje v kako vrečo in to vrečo obesi v čeber vode. Voda postane v kratkem črna kakor črno vino. S to vodo prilivaj rožam, pa bodeš kmalu videl, da bode listje dobilo temnejšo barvo in mladike bodo jele močnejše poganjati.

Švicarski sir dolgo ohraniš v čistem kosu platna, katerega si namočil v belem vinu. — Limone se dobro ohranijo v kislu ali jesihu. Da pa ni treba preveč jesiha, se vzamejo jako tesne posode, ali vendar ne tako tesne, da bi se je limone povsod tesno tiščale.

Sadje vložiti v med. Odrtaj grozdje ali drugo lepo sadje (črešnje, češplje, grozdjiče), osnaži je pecljev in nadevaj ga v lonec; potem vlij nanje mrzlega medu in sicer toliko, da bo sadje pokrito. Zapečati lonec, pa ne z vročim voskom, in postavi ga v hladno shrambo. Za nekaj mesecev imel bodeš dobro dišečo jed.

Poučni in zabavni del.

Potopisne črte.

Iz Ljubljane v Ljubljano.

Spisuje Jos. Levičnik.

(Dalje.)

Oglejmo si zdaj Karlovec nekoliko od bližej. Da se je on zidal in gradil že o časih, ko sta bila tehnika in stavbarstvo že močno razvita, vidi se na prvi hip zlasti v znotranjem mestu (bivši trdnjavi), ki se je pozidal, kakor gre misliti, ves po načrtu. Ima namreč široke in ravne ceste in posebno velik, podolgasto-štiriogelni glavni trg, ki nosi ime slavnega Jelačič-a bana. Večja in znamenitnejša poslopja, ki ta trg opasujejo, so: na eni strani Frančiškanska cerkev s samostanom; grško (pravoslavno) semenišče, in, če prav vem, je v njem tudi njihova ljudska šola; — na drugi strani je velika vojašnica; — na tretji strani: pravoslavna cerkev (sv. Nikole) in velika orožnica (Zeughaus); — na zadnji strani pa je poleg družega neko večje poslopje, ki je bilo (vsaj nekdanj) tudi erarično, in je služilo vojaškim namenom. Oglejmo si najprej farno cerkev, katero oskrbujejo čč. gg. oo. Frančiškani provincije sv. Križa, ki imajo, kakor sem nekoliko že pri popisu Jaske omenil, 12 samostanov po Kranjskem, Primorskem, južno Štajerskem in Hrvaškem. Omenjena farna cerkev, ki je posvečena presveti Trojici, je bila izročena zgoraj imenovanim čč. gg. redovnikom že l. 1657. Oni takrat še niso imeli samostana, in so do njegovega zgotovljenja stanovali v zasebni hiši; farno službo pa so vendar že opravljali. Leta 1692. sta o velikem požaru pogorela cerkev in samostan, kar je bilo pa v kratkem času po darovih milosrčnih dobrotnikov zopet zidano. Kar zadeva obliko cerkvene stavbe, ni posebno lepa, ker je zelo dolga, v drugem pa pri muzičnem koru, v ladiji in tudi v presvetišču povsod enako široka in enako visoka. V drugem pa je v njej snažnost hvale vredna. Orglje ima cerkev zelo velike, močno doneče; — delo so našega rojaka in umetnika gos. Goršič-a. Zvonik ima cerkev jako orjašk. Streha njegova je krita z bakrom, in je nakičena z mnogimi bogato pozlačenimi arabeskami. Ne spominjam se, da bi bil že kje kaj enacega vidil. Tudi zvonove ima cerkev velike, jasno doneče. Poleg cerkvene snage mi je dopadlo tudi to, ker sem vidil v njej opravljati mežnijsko službo po samostanskem bratu (fratru). —

Cerkvi je prizidano obširno samostansko poslopje. Njega dni, — do preustrôja avstrijskih gimnazij —, je bila v njem VI razredna gimnazija, profesorji so bili čč. gg. oo. Frančiškani, ki so dobivali — kar je tudi zgodovinska znamenitost, vredna, da potomcem zapisana ostane, — za ves celoletni trud nagrade po celih 50 gl., zapiši: petdeset goldinarjev. Po tem se lahko preračuni, koliko je stala taiste čase državno VI razredna